

Nästa steg – Ökad kvalitet i vård och omsorg för äldre personer

SOU 2022:41

Pensionärsrådet har erbjudits möjligheten att lämna synpunkter på rubricerad utredning om en äldreomsorgslag och en stärkt medicinsk kompetens i kommuner. Rådet väljer att begränsa sina synpunkter på de mest övergripande och principiella frågorna. Vi ser inte att vi i detalj kan analysera och bedöma de många förslagen i utredningen.

Kort om utredningen

Utredningen har i sin bakgrundsanalys visat på de många brister och strukturella problem som nu finns inom vård- och omsorgsområdet. Bristerna har varit kända länge och påvisades också under pandemin. Coronakommissionen har också påtalat dessa brister.

Utredningen har tagit fram förslag till en äldreomsorgslag. Syftet är att stödja en äldreomsorg med likvärdig och god kvalitet och där man utgår från individens förutsättningar, behov och delaktighet. Förslag lämnas också till ändringar i ett antal andra kompletterande lagar och förordningar.

Utredningens bedömning är att nuvarande strukturella brister och stora variationer i tillgång och kvalitet bland kommunerna visar på behov av ett tydligare gemensamt ramverk för styrning och uppföljning av vård och omsorg. Gällande författningsreglering behöver förtydligas.

Utredningen menar att förslagen ligger väl i linje med pågående utveckling för en bättre vård och omsorg. Förslagen bedöms därför också bidra till en fortsatt positiv utveckling inom hela vårdområdet.

Huvudförslagen och rådets kommentarer

Vi håller med om att flera av förslagen är angelägna och flera förbättringar och förändringar inom hela vård- och omsorgsområdet behöver genomföras. Det finns stora utmaningar i en genomförandeprocess. Den organisatoriska strukturen med stat, region och kommun torde göra det svårt att nå ut med nya styrsignaler och andra sätt att arbeta. Det kommer därför att bli nödvändigt att göra speciella satsningar på information och kommunikation av en ny statligt reglerad verksamhet. Lagen ska kunna förstås och läsas av alla, skriver utredningen. Här finns en utmaning!

Nya lagar och förordningar kan också ses som en statlig detaljstyrning av kommunernas verksamhet. Vi vill därför här peka på behovet av viss lokal anpassning och tillämpning av regelverket. Det måste finnas en bra balans mellan det centrala regelverket och individens behov av delaktighet, vilket utredningen själv pekar på.

Ett nytt regelverk ställer krav på ett effektivt uppföljningssystem. Vilka indikatorer ska följas? Hur ser målformuleringarna ut? Utredningen föreslår här en nationell ordning för kvalitetsutveckling. Vissa förslag lämnas i en modell. Denna del ska utredas vidare och av en myndighet. Något förslag lämnas inte.

Utredningen lämnar flera förslag på lagstiftning, som syftar till att stärka hälso- och sjukvården i kommunerna. Flera av dessa förslag torde innebära nya uppgifter och krav på ny kompetens (bl.a. medicinsk kompetens) för kommunerna. Ett visst utökat ekonomiskt stöd till kommunerna föreslås.

En väl fungerande ny modell och nya arbetssätt inom vården och omsorgen kommer att kräva effektiva planerings- och uppföljningssystem. Kraven på bra dokumentation ökar på alla nivåer i vård- och omsorgsorganisationen. Denna effekt kan redan ses i stadsdelens lokala förvaltning med stadigt ökande andel administrativ personal. Det är därför nödvändigt att man i den nationella genomförandeprocessen noggrant prövar och utformar de nödvändiga stödsystemen. En väl avvägd användning av den digitala tekniken måste finnas med för en effektiv framtida förvaltning.

Vår sammanfattning:

- Flera bra och angelägna förslag.
- Det behövs stora insatser och tillräckliga resurser för ett effektivt genomförande, inkl. informationen och kommunikationen i hela organisationen.
- Risken för ineffektiv och onödig administration måste bevakas.

För Pensionärsrådet

Anders Rickardsson